

Aan
Het Presidium van de Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland
t.a.v. de Statengriffier mevrouw K. Bolt
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

Aan de leden van de Provinciale Staten van Noord-Holland,

Wij hopen dat u met gepaste tevredenheid terugkijkt naar de behaalde resultaten bij de Provinciale Statenverkiezingen en dat de lopende onderhandelingen tot een sterke coalitie met vooruitstrevende visie, ambitie en slagkracht zal leiden. Wij verzoeken u bij de opstelling en uitvoering van het nieuwe collegeprogramma rekening te houden met het volgende.

Zoals u ongetwijfeld heeft vernomen heeft MRA-Noord, Zaanstreek Waterland, vrij recent haar agenda geformuleerd in de **Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollandser dan Hollands**. Deze propositie vormt het kader voor onze samenwerking met de provincie, het Rijk en in MRA-verband. De zeven gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland vragen ter concretisering van de propositie uw aandacht voor het leefbaar houden van kleine kernen gelegen in het landelijk gebied, waarvoor kleinschalige woningbouwontwikkelingen ter behoud van de voorzieningen en de vitaliteit van de kleine kernen en de gemeentelijke regie daarop, onontbeerlijk zijn.

Op dit moment constateren wij als regiogemeenten een stilstand en zelfs een achteruitgang in het vitaal houden van de kleine kernen en linten in het landelijke gebied dan wel het tot Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) aangewezen gebied. Zo worden bijvoorbeeld kleinschalige woningbouwontwikkelingen bij een functiewijziging van een bedrijfsbestemming van te verplaatsen of te beëindigen bedrijven binnen bestaande lintbebouwing niet toegestaan. Veelal zou dit kansen kunnen bieden tot een nieuwe ontwikkeling waardoor milieuoverlast kan worden beëindigd en een kwaliteitsverbetering kan ontstaan in de omgeving en het (cultuur)landschap. Bovendien kunnen daarmee starters een kans krijgen op een woning, met alle voordelen van dien voor de leefbaarheid van de betreffende kern. Het mooie landschap kan alleen onderhouden worden als er ook gewoon kan worden door de inwoners en hun kinderen.

Op 22 oktober 2020 hebben de Provinciale Staten de Omgevingsverordening NH2020 vastgesteld. De regels in Omgevingsverordening zijn er volgens de provincie op gericht om zoveel mogelijk binnenstedelijk te verdichten en het landschap te behouden en te beschermen. Zo bevat artikel 6.9 van de Omgevingsverordening een verbod op kleinschalige woningbouwontwikkeling van 11 of minder woningen in MRA-landelijk gebied en bevat artikel 6.46 een verbod op nieuwe stedelijke ontwikkelingen in het BPL. Echter bestaande lintbebouwing die voorheen in de streekplannen van de provincie Noord-Holland wel als bestaand stedelijk gebied werd gezien, wordt nu gezien als landschap c.q. BPL. Hierdoor worden dit soort ontwikkelingen in linten en dorpen vrijwel onmogelijk gemaakt. In de nieuwe Omgevingsverordening is dit beleid helaas voortgezet.

Ter doorbreking van deze impasse bieden wij u daarom namens de regio een zogenaamde regionale lijst aan met beoogde ontwikkellocaties in het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), waarvan wij van mening zijn dat deze locaties binnen het BPL tot ontwikkeling kunnen worden gebracht onder regie van de betrokken gemeenten.

Ten tweede pleiten wij nadrukkelijk voor een aanpassing van de Omgevingsverordening NH2020 en NH2022, zodat gemeenten met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten en in overleg met de provincie extra woningen en voorzieningen kunnen realiseren in het door de provincie beschermde landschap.

Wij sluiten ons aan bij het ontwikkelprincipe dat ontwikkelingen en beheer passend dienen te zijn bij de waarden, het karakteristiek en het draagvermogen van het landschap. Wij zijn van mening dat lokale afwegingsruimte hierbij van groot belang is, een afwegingsruimte die de gemeenten is ontnomen bij het naar zich toetrekken van de regie door de provincie met de Omgevingsverordening. Zoals aangegeven heeft de strikte regie door de provincie geleid tot een stilstand en zelfs achterstand in het vitaal houden van de kleine kernen en het behoud van de nog overgebleven voorzieningen. Een gemeente weet als geen ander wat een gebied nodig heeft en hoe het de (landschaps)waarden kan versterken en tot ontwikkeling kan brengen. Zoals aangegeven dragen deze woningbouwplannen bovendien vaak bij aan de verbetering van het landschap of vermindering van milieuoverlast, als gevolg van de verplaatsing van bedrijven ten behoeve van woningbouw en/of voorzieningen.

Het huidige beleid van de provincie staat haaks op de gemeentelijke opgave om te voorzien in de behoefte aan voldoende betaalbare woningen en het op peil houden van de daarbij horende plaatselijke sociale voorzieningen. Daarnaast dient ook aandacht geschonken te worden aan de toenemende vergrijzing en gezinsverdunding, waardoor een gezonde basis voor voorzieningen weg dreigt te vallen.

De huidige regeling sluit, gelet op de vastgestelde Omgevingsverordening NH2020 en NH2022, niet aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet. De wet gaat uit van één bevoegd gezag en het beginsel 'decentraal, tenzij'. In lijn hiermee heeft de provincie in haar Omgevingsvisie de sturingsfilosofie 'Lokaal wat kan, regionaal wat moet' centraal gesteld, met als gerelateerd uitgangspunt 'Terughoudendheid bij het opstellen van regels'. Dit beleid vindt helaas geen toepassing voor wat betreft bebouwing in kleine kernen in het landelijk gebied.

Wij wijzen u ook op het intussen gesloten Woonakkoord. Afspraak 5.6 van het Woonakkoord beschrijft namelijk dat de provincie en gemeenten een gezamenlijke opdracht over de verkenning van dorpen en linten zullen invullen. Binnen het Woonakkoord zou meer ruimte worden geboden om kleinschalige woningbouwontwikkelingen binnen lintbebouwing in BPL mogelijk te maken. Dit zou kunnen via een gezamenlijke visie op de kleine kernen met de mogelijkheid voor maatwerk in de linten door middel van procesafspraken. Echter, hier is (nog) geen vervolg aan gegeven.

Vanuit de provincie is toegezegd hierover in overleg te treden met de gemeenten. Tot op heden is dit bij een aantal gemeenten niet gebeurd. In dit verband wijzen wij u er ook op dat kleinschalige woningbouwontwikkelingen tot 11 woningen in Noord-Holland Noord wel mogelijk zijn.

Het kwalitatief inpassen van (kleinschalige) bouwontwikkelingen in linten en kernen in het landelijk gebied is altijd een core business van de betrokken gemeenten geweest, uiteraard binnen de op hoofdlijnen sturende kaders van de provincie. Voorheen was dit in de Streekplannen van de provincie geregeld middels het zogenaamde rode contouren-beleid. Lintbebouwing en kleine kernen werden beschouwd als bestaand stedelijk gebied en waren voorzien van een rode contour waarbinnen de gemeenten bevoegd waren op het voorzien in stedelijke ontwikkelingen.

Meermaals hebben wij als gemeenten afzonderlijk en vanuit MRA-Noord met het indienen van zienswijzen op de Omgevingsverordening ons ongenoegen over het provinciaal beleid ten aanzien van het landelijk gebied c.q. BPL kenbaar gemaakt. Daarop is met de Notitie Lintbebouwing van november 2021 één keer de mogelijkheid gegeven bouwplannen gelegen in BPL in te dienen, waarvan een beperkt aantal destijds mogelijk is gemaakt. Aan het verzoek van de gemeenten tot een tweede aanleverronde is geen gehoor gegeven. Daarnaast is destijds de verwachting gewekt dat de provincie met beleidsmatige randvoorwaarden zou komen waarbinnen de gemeente haar plannen toch nog kon realiseren. Helaas is aan die toezegging niet tegemoet gekomen.

In lijn met de denkrichting die in de Notitie Lintbebouwing is gevolgd, bieden we u als vervolg daarop een (niet uitputtende) groslijst van relevante BPL-locaties in onze regiogemeenten Zaanstreek-Waterland aan. Wij zijn voornemens op deze locaties woningbouwontwikkelingen te realiseren en verzoeken u rekening te houden met deze plannen in uw collegeprogramma en de aan te passen Omgevingsverordening.

Wij dringen daarnaast nadrukkelijk aan op het geven van beleidsvrijheid/beleidsruimte en lokale afwegingsruimte aan gemeenten, om naar eigen inzicht binnen de kernen en linten binnen het BPL kleinschalige woningbouw toe te staan. Uiteraard dient dit in goed overleg met de provincie plaats te vinden. Binnen dat kader kan de provincie duidelijke ruimtelijke voorwaarden stellen hoe er naar mogelijke locaties zal worden gekeken.

Wij hopen gezamenlijk de opgave op te kunnen pakken om linten en dorpen leefbaar te houden door voldoende betaalbare woningen en voorzieningen in deze gemeenschappen mogelijk te maken en kijken uit naar een vruchtbare samenwerking. Primair kunt u bijgevoegde lijst als uitgangspunt ter hand nemen en wij verzoeken u dit bij de aanstaande coalitie-onderhandelingen mee te nemen en de locaties daarna te ontgrenzen in de Omgevingsverordening.

Hoogachtend,

Portefeuillehouders Wonen regio Zaanstreek-Waterland (m.u.v. gemeente Purmerend, heeft geen locaties in BPL-gebied)

Niels Bonenkamp, gemeente Landsmeer
Rolf van Wanrooij, gemeente Wormerland
Harrie van der Laan, gemeente Zaanstad

Rosemarijn Dral, gemeente Oostzaan
Ton van Nieuwkerk, gemeente Waterland
Marisa Kes, gemeente Edam-Volendam